

A lap szellemi részét illető közlemények a lap szerkesztőségéhez intézendők. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el. — Keziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 8 K.
Félévre . . . 4 K.
Negyedévre . . . 2 K.
Egyes szám ára 20 fill.

GYERGYÓ

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Hirdetési díjak

a legolcsóbban számítottak. Többszöri beiktatásnál külön árkedezmény. Hivatalos hirdetések díja: 100 szóig 4 K 14 fill., minden további megkezdett 100 szó után 2 K-val több.

Nyitttér

soronként 40 fillér.

Kiadóhivatal:

Létz János és Társa könyvnyomdája
Gyergyó-Szentmiklóson.

Felelős szerkesztő:

Kálmán István.

Társ szerkesztők:

Imets János, Józsa Sándor, Puskás Jenő, Vértes Lajos.

Előfizetési pénzek és hirdetési díjak a kiadóhivatalhoz küldendők.

A szeszés italról, a mi igaz.

Az alsó-ausztriai munkás-baleset-biztosító intézet az odaváló hatóságok útján a szeszés italokról szóló iratkát terjesztett. A mi a két lapnyi iratban van, az igen megszívlelendő s főként azért adták ki, „mert a szeszés italok élvezete, tapasztalat szerint, a balesetek veszedelmét lényegesen fokozza, a sérülteknél a gyógyulás eredményét késlelteti és csorbítja“.

Tapasztaljuk is, hogy elég nagy baj. De mi ez a tengernyi nyomorusághoz képest, a mibe az emberek vigadva, karonfogva mennek a kaczagó ördöggel, a kinek neve: alkohol. Mert nem ismerik. Nekünk, a kik ismerjük, nagy kötelességünk őt megismertetni.

Első megjelenésekor — tudjuk, — hogy a szesz az emberi társaságba orvosság néven lopózkodott s mint ilyennek hitele ma is nagy és rendíthetetlen. Jó az tyukszemtől guttaütésig minden ellen. Határtalan az a készség, a melylyel a közönséges ember fogad mindent, a mit szeszés italban kell bevenni. Bors, paprika, terpentín az enyhébb szerek. Lemegy a petroleum, sőt olyasmi is, a mit egészen eredeti minőségben nem is a patikában, hanem a hűséges házörző nyomában találunk. — Egy-egy könnyű bajból súlyos betegség lesz, a melyet az illető egész életén át huzcol. Az utóbbi honi szer révén pedig a fogyasztó veszedelmes bélférgekhez jut.

De ne csodálkozzunk az egyszerű emberen, mikor egy pohár papramorgó az uri ember előtt is a legkitünőbb appetitorium és gyomorerősítő. Ószinte szánakozás tárgya, a ki még a konyakot sem becsüli. A borseprő és szilvórium jelességeit kétségbe vonni pedig már egy kis hazaárulás.

Kelt is a szesz a gyomorban az éhséghez hasonló izgalmat, de az ilyen mestersegesen izgatott gyomorban az étel nem találja meg a rendes emésztő nedveket s olyan bomlásba megy, a mely olykor rothadáshoz hasonlít s a melyből különféle mérgek származnak. Egészen világos kísérletekből tudjuk különben, hogy a szesz a jó gyomornedvet is rontja, de a jó gyomor egy ideig sok méltatlanságot eltűr. Kétségtelen mégis, hogy a pálinkázás, kivált étel előtt, a gyomor legdurvább bántalmazása, a mely már sok jó gyomorból csinált rosszat s a melytől minden értelmes embernek feltétlenül tartózkodnia kell. Erre még visszatérünk, de azt láthatjuk, hogy a szesz avatatlan kézben nem orvosság s ahhoz a tapasztalt orvos is immár csak igen ritkán nyul. Külső alkalmazása ma még gyakoribb s a maga helyén sikeresebb is.

Egész osztályokra, szegényre és jómódura nézve egyaránt igazi nagy csapássá a szesz azonban az által lett, hogy azt mindenki tápláló, erősítő és melegítő szernek tartja.

Lássuk hát legelébb, hogy a szeszés ital milyen tápszert?

Az igaz, hogy az az éhség érzését eltompítja, mint pl. a dohány, vagy az opium, de azért ezeket senki tápszereknek nem tartja.

Itt egy kis kitérésre kell magunkat szánnunk. Szervezetünk munkája közben t. i. a táplálék nagy része úgy használtatik fel, mintha azt elégetnék. A folyamat az eléggéssel chemiailag egészen azonos. Legkönnyebben ég el pedig az élő szervezetben is a szesz s e miatt még sok kísérletező tudós és orvos is vitatja, hogy a szesz könnyű elégeése által értékesebb szerveink (ideg, izom stb.) anyagát kiméli s táplálék

gyanánt is szolgál, mert hiszen a részeges emberek rendszerint egy ideig hiznak.

Az előttem ismeretes, sok idevonatkozó, hosszas és rendkívül fáradságos kísérletek egyike röviden összefoglalva abban állott, hogy nagyobb számú önkényt vállalkozó, hasonló koru ifju emberek (orvos-tanhallgatók) közül az I. kísérleti sorozatban az egyik csoport egy bizonyos idő alatt rendes, vegyes táplálékkal élt, a másik a táplálék egy része helyett szeszesekeket (bort, sört) kapott. A II. kísérleti sorozatban egyik csoporttól a táplálék egy része megvonatott, a másik pedig e helyett szeszesekeket kapott. A III. kísérleti sorozatban mind a két csoport egyazon vegyes ételmet, de az egyik még szeszesekeket is kapott. Az eredmény az volt, hogy az értékes szervezeti anyagnak chemiailag megmért szétesése (a fehérnyebomlás) mind a három sorozatban jelentékenyen nagyobb volt azoknál, a kik szeszés italokat vettek magukhoz. Bizonyos tehát, hogy a szesz szervezetünk legértékesebb részeit kiméletlenül pusztítja.

Idővel azután a szervezet a szeszt látszólag megszokja. (Hiszen az arzénikumot is megszokja.) Az arcz piros, de nem a vér szaporodott meg, hanem a bőr véreirei benuulás miatt tágultak. A test gömbölyű, csak hogy a bőr alatt, az izomzatban, s az életre legfontosabb belső szervekben felhalmozódó zsír azok működését hovatovább megnehezíti, míg valamelyik a szolgálatot felmondja. Ez a faggyu a szervezetre nézve nem nyereség: a szesz nem táplálék, hanem mérge.

Tapasztaljuk, hogy nagyobb testi fáradalmak után a szeszés ital jól esik s halljuk a munkás embertől is, hogy már pálinka nélkül nem lehet dolgozni, mert az ad erőt.

A „GYERGYÓ“ TÁRCZÁJA.

Az uszóverseny.

Humoreszk.

Irta: Tóth Béla.

Verőfényes nyári délután volt.

A fürdő egész közönsége ott tolongott a Balaton partján, az uszodát körülkerítő tarka korlátok mellett. Meglátszott minden arczon a feszült várakozás jele, az eltitkolhatatlan izgatottság.

Nagy nap volt a csendes kis balatoni fürdő életében már esztendőök óta az olyan, mint a mai. Nem kisebb dologról van ugyanis szó, mint az urak uszóversenyéről. Minden évben ugy a szezon vége felé szokták megtartani ezt a híres versenyt, a melyből ki győztesként kerül ki, annak a dicsőségen és a női kegyeken kívül sokféle kiváltságból és megtiszteltetésből is bőven kijutott.

Ilyen volt többek között az a kiváltság is, mely szerint a győztes este az uszóversenyt követő bálon, melyet a nagyvendéglő disztermében szoktak megtartani, azzal a hölgygyel táncolhatta a második négyest, a kivel éppen neki tetszett; tekintet nélkül arra, hogy az illető már másnak ígerte-e ezt a táncot. Még a férjes asszonyokkal sem tettek kivételt. És valaminth a férfiak közül akárhányszor csupán csak ennek a jognak a megszerzése ugrasztott a vízbe, úgy a hölgyek közül is kivétel nélkül mindig

nagy megtiszteltetésnek vette, ha a sors kegye véletlenül őt avattatta a nap hőse által az est hősnőjévé.

Különösen azok között volt nagy fontossága ennek a győzelemnek, a kik ketten vagy többen igyekeztek valamely szép leány vagy pajkos fiatal asszony kegyeibe bejutni. Természetesen mindegyik legfőbb céljának tartotta, hogy imádottja részére az est bálkirálynéjának irigyelt dicsőségét megszerezze.

A tiszteletdíjak között rendszeren az asszonyok is kedveskedtek valami emléktárggyal. Pár nappal a verseny előtt gyűlést tartottak, hogy megállapítsák, mit vegyenek?

De csak nehezen tudtak határozni. Mind egyiknek megvolt a maga jelöltje, a kiért meg mert volna esküdni, hogy bizonyosan az nyeri el a kitűzött díjat. Ez a feltétlen bizalom volt aztán az oka, hogy akárhányszor órákra nyuló vita támadt köztük.

Mikor valaki ezüst serleget indítványozott, a fürge kis Faragóné, a megyei aljegyző felesége rögtön felszólalt az indítvány ellen. Ő jobbnak látná, ha irókészlettel lepnék meg a győztest. Az ugy sincs még a jegyző urnak, gondolta magában, már pedig, hogy ő lesz az első, kétségtelen.

De ez meg Fogarassynének nem tetszett. Hogy is ne! irókészlet? Hát minek az ő férjének két irókészlet? Jobb lenne valami diszes házi sapkaféle, vagy más valami.

— Mit? Házisapkát, hát nem elég jó az

én uramnak házisapkája? — pattant fel a fiatal fürdőorvos felesége. — Minek neki másik?

Igy ment ez mérhetetlen időig, végre aztán szótöbbséggel — hisz egyhanguan asszonyok még soha sem határoztak — megállapodtak abban, hogy egy diszes ezüstkoszoru alakjában nyujtják át a győztesnek az asszonyi elismerés pálmáját; melynek fémszalagjára a győztes jelmondatát fogják vésetni.

A verseny napján csakugyan ott ragyogott a szép ezüst koszoru a jury asztalán.

A nevezők egytől egyig megjelentek, többnyire jó uszók voltak valamennyien, a kiket az előbbi versenyekben már látott a fürdő közönsége. Csupán két fiatal ember volt közöttük, a kik most versenyeznek először. Az egyik Sándorffy Géza, az alispán jogász fia, a másik meg ennek egy pesti jó barátja, csak tegnap érkezett, azelőtt soha se járt itt.

Máskor érdeklődtek volna iránta a hölgyek, de most egészen elvonta róla a szóbeszéd a figyelmet. Azt suttozták mindenfelé, hogy a fiatalság bálványa, a bájos Mosonyi Margit megígerte tegnap, tanuk előtt, hogy két legrajongóbb imádója, Sándorffy Géza meg Vörös Albert közül annak adja a kezét, a ki ma este a bálkirálynő koronát megszerzi neki.

Ezt a két fiut figyelte mindenki. Ott álltak mindketten a parton. Géza mosolyogva beszélgetett pesti barátjával, a kit már minden versenyzőnek bemutatott, csak még Albertnak nem. Mikor meglátta, hozzálépett barátjával, hogy a

Pedig ez megint csak csalódás, a mely onnan származik, hogy a szesz bódító hatásával a fáradtság érzését szünteti. Mert a legkülönbözőbb viszonyok közt tett észleletek és kísérletek minden kétséget kizáró módon bizonyítják, hogy az ember munkabírása szesz ital nélkül nagyobb, nagy erőfeszítéseket könnyebben tűr, mint ha szeszest vesz magához.

Ezt bizonyítják a nyugati, művelt államok, nevezetesen Angol-, Svéd-, Norvég-, Észak-Németország és a Svájc már milliókra menő, alkoholtól teljesen tartózkodó (abstinens) munkásai. Jól tudják a turisták, kerékpárosok és hegymászók, hogy a nagy erőfeszítéseket úgy tehetik legkönnyebben, ha szeszest egyáltalán nem isznak. Egészen meggyőzők továbbá katonarvosok (kivált angolok) kísérletei, a melyekben ugyanazon fáradalmaknak kitett csapatokban a legénység egy részének szeszest italt adtak, míg a másik rész olyant teljességgel nem kapott. Minden esetben határozottan észlelhetők u. i., hogy az utóbbiak minden fáradalmat hidegben és melegben egyaránt jobban győztek, mint az előbbiek.

A szesz tehát nem erősítő, hanem galád csaló.

— De már abból csak ki nem disputálnak, hogy az ital melegít. Hiszen ha az ember egy pohár jó borseprő pálinkát bevesz, hát mindjárt érzi, hogy melegedik fel a gyomra. Mikor pedig a bortól pirosan kivirágzott nótás jókedvét még tovább öntözgeti, hát akkor legjobban szeret egy ingre vetkőzni. A képe olyan, mint a főtt rák s elkezd veritkezni. . . Tyhü be meleg van!

Gyomrunkban a szesz izgatására beálló vérbőség igen is a meleg érzését kelti. Ezt érezzük bőrünkben és izzadunk is, mint-hogy a bőr erei szintén erősen kitágulnak. Épen ennek folytán sok meleget is veszítünk s ha megkérdezzük a megvesztegethetetlen hőmérőt, megtudjuk, hogy a test hőmérséklete tényleg leszáll*), a mi melegben nem baj, de hidegben épen nem kívánatos. A gyakorlatban tapasztaljuk is, hogy a pálinkás ember a hideget rosszul tűri. Emlékezem Payer főhadnagynak, az o.-m. északsarki expedíció vezetőjének egy tudósítására, a mely szerint nyár végén, a mikor a „Tegethoff“ a magas északi vizeken járt, az orosz hajósok már mind bundában voltak, míg a mi délvidéki dalmata tenge-

*) Az orvosok a szeszt, a mi jobbakat nem ismeretek, egyenesen lázcsökkentő szernek használták. Dr. F. D.

társas élet szabta kötelességének eleget tenni. Albert kezet fogott az idegennel, de meglátszott rajta, hogy nincs kedvére ez a találkozás.

Gézától nem félt, tudta, hogy nem jobb uszó, mint ő. Igaz, hogy még soha sem vett részt versenyben, de úgy egymásközt már elégszer összemérték erejüket. De ezt az embert nem ismerte, ki tudja, mi hozta őt ide? Hátha ő is a szép Margit pesti titkos imádói közül való?

Pár lépéssel odébb állt, hogy szemügyre vegye ezt az embert. Csinos barnaképű fiú volt, de éppen csengettek. A versenyzők beszálltak a csónakokba, melyek az indulási helyhez viték őket, be a tó közepére, oda a hol az a nagy nemzeti színű zászló lobogott.

Lassan, szabályosan eveztek a hajóslegények, hogy az ünnepi hangulatot komoly, méltóságos lassúságukkal emeljék.

Minden táveső a két vetélytárs csónakja felé volt irányítva.

Mikor megérkeztek, Géza halk hangon néhány szót szolt barátjához, az bólintott, hogy úgy tesz.

Pár perc múlva elhangzott az indító szava és a versenyzők, mintha dróton rángatták volna őket, mind egyszerre ugrottak a vízbe.

Mikor a többiek még jóformán fel sem merültek a víz színére, az idegen már nyilegyenes irányban törekedett a cél felé. Úgy ott hagyta a tisztelt társaságot, mint szent Pál az oláhokat.

részeinknek, a kik kiválogatott mértékletes józan emberek voltak, a rendes matrózingben fájni eszükbe sem jutott. Svéd-Norvégország annyi százezer abstinens munkása, Gyergyóénál sokkal zordabb éghajlat alatt, a legjobban végzi dolgát. A magas északon tapasztalt emberek (mint pl. Nansen, a kinek utazásai a jég birodalmában évekre terjedtek, a hol a nap télen egyfolytában három hónapig az égre sem jó), óvakodnak minden szeszest italtól, mert tudják, hogy az mind veszedelmes. Egyébiránt nálunk is tudvalevő dolog, hogy a részeg ember könnyen megfagy.

A szesz tehát nem melegítő, hanem alattomos gyilkos.

Nincs tehát a szeszest italokban semmi haszon: az az embert nem táplálja, nem erősíti, nem melegíti, hanem mindig csak károsítja, esalja és pusztítja. Megtámadja az embernek majdnem minden szervét. Gonosz munkáját rendszerint a gyomron kezdi s legelőbb elvesz az étvágy: a rendes jó táplálék nem kell. Így az egyén minden ellentálló képessége mihamar oda lesz. Ehez járul, hogy az ilyen gyomorbeteg bajait a szesz rövid időre elcsillapítja, a mi őt arra csábítja, hogy az itókából mind többet kebelezzen be, a mi olyan részeges korsó lesz belőle, mint a parancsolat.

A gyomorból és a bélből felszivódva, a szesz az ereken át először a májba jut s ennek rendszerint gyógyíthatatlan baját, a májkeményedést okozza, — kivált az erős pálinkaféle. De kitélik ez a bortól is, a mint azt az orvosok mindenütt egyaránt tapasztalták. Az ilyen májbeteg azután rendszeren hasvízkórosban vész el, a mi már egészen zsenge koru gyermekeknél is észlelhettem. Megvallom, hogy eleintén a baj természetével teljességgel nem voltam tisztában, hiszen erre csak olyan felnőtteknél gondolunk, a kik szeszestekkel bár „méréskelten“, de huzamosabb idő óta élnek. Egy esetben azonban az anya kezdett panaszkodni, hogy ő nem tudja, miért olyan gyenge a kis fia, mikor mindennap megiszik egy-két pohárka finom konyakot, meg malaga bort. . . Végzetes és ma már elég gyakori balszokás. Valóban ideje már mindenkinek (az orvosoknak is) tisztába jönni azzal, hogy egy falat kenyérből több vér lesz, mint egy hordó borból. Mit mondjunk azután ahhoz, a mikor a csecsemőt s az apró gyermeket pálinkával csitítják?! Ez már igazán a királyi ügyész ur legmelegebb érdeklődésére méltó dolog.

Az előző évek győzteseiben felfortyant az ősi virtus. Kettőzött erővel dolgoztak, hogy utóljérjék; de az fáradhatatlannak látszott.

A gyöngébbek csakhamar feladták a küzdelmet és felszálltak a mellettük evező csónakba. De voltak a kik nem engedtek. Soká kitarítottak, de végre is kedyüket szegte az eredménytelen küzdelem, egymásután teltek meg a csónakok.

Már csak három ember maradt a vízben: Géza, Albert, meg az a pesti fiú.

Albert egy ideig még csak csapkodta a vizet, de mikor látta, hogy már lehetetlen utóljérni azt az embert, hát ő is felszállt a csónakjára. Ha első nem lehet, második nem lesz! Pedig még nem érezte magát egy cseppet sem fáradtnak.

Mintha csak erre várt volna az a jó uszó, abbahagyta a gyors tempót és egykedvűen szelte tovább a vizet. Ekkor Géza egyszerre neki vágott, utóljerte és mint győztes uszott a partra.

Este pedig a bálon, mikor Sándorffy Géza a szép Mosonyi Margittal a karján felállt a második négyesre, Vörös Albert felismerte a cigányok között azt a jó uszó fiatal embert, a ki miatti a versenyt feladta.

A kisbögös volt. Azért hozatta le Pestről a furfangos Géza, mert tudta, hogy kitűnő uszó.

Az ezüst koszorura meg ezt a jelmondatot vésették:

„A szív a legbölcsebb tanácsadó!“

Mindig megtámadja továbbá a szesz a szívet és a vérereket s ebben a tekintetben bor, sör és pálinka egy huron pendül. A szivizomzat zsírosan elfajul s minden testi megerőltetésnél nehéz lélekzés és nagy szorongás áll be. Későbbben a mérsékelt munka sem megy. A vérerek falai rugalmasságukat veszítik, a mi megint a sziv munkáját nehezíti. Az ilyen erek könnyen is szakadnak. Itt már előbb-később általános vízkóros áll be, a mi a jótékony szivbénulás, vagy agybeli érszakadás (gut-taütés) a beteg kinjainak véget nem vet.

A mindig végzetes, alkoholos vesebetegség részletezését most engedjük el s térjünk legnemesebb szervünkre, az agyra, a mely leginkább szenved. Egészen mérsékelt szeszadagok napokra, sőt sokkal huzamosabb időre gyengítik az idegrendszer munkabírását, a mint ezt a tudomány mai eszközeivel határozottan mérni és bizonyítani lehet. Senki sem lesz a „spiritustól“ okosabb, hanem csak szerényebb az önmaga iránt támasztott igényekben, úgy, hogy végre minden ostobaságot és nyers otrombaságot nagyszerűnek talál. Az eleintén muló ártalomból később az idegrendszer maradandó bajai származnak s tudjuk, hogy az alkohol ma az elmebajok legbővebb forrása. Az elől már említett iratkában olvassom, hogy egyes éveken az alsó-áusztriai orsz. elmebetegintézetekbe felvett férfiaknak több, mint fele baját a szeszest italnak köszönheti. Nem valószínű, hogy az a dolog nálunk szebb legyen s hol van még a sok ideg- és elmebetegség, a mely az elődök iszákossága miatt lepi meg az utódokat?! Bizony senki sem tudja a számát az alkohol miatt szellemileg és testileg gyengén termett, nehézköros, bárgyú és más-ként abnormis ivadéknak.

Bőven ad még a szesz dolgot nem csak az orvosoknak, hanem a büntető hatóságoknak is. Megbízható hivatalos adatok szerint (megint az emlegetett iratkából idézek) a brutális büntettek 7—8 tizedrészének, a bevert ablaktól a bezuzott koponyáig, az alkohol a szülője. Számos baleset, kivált hétfőn, szintén az alkohol utóhatásából származik, a mitől az ember léha és a veszély iránt vak lesz.

De a leggonoszabb hatás, a melyet a szesz az agyra gyakorol, a mely a jellem megváltozásán látszik. A tevékenyből lusta, a legjobb természetű emberből állandóan ingerült, veszekedő lesz. A részeges ember féltékenysége az elmeorvosok előtt ismeretes vonás. Hány meg hány házasság lesz a férfi s olykor bizony az asszony iszákossága miatt is pokollá! Azután itt is a szegény gyermekeken az átok: ezek a megkínzottak, ezek az elhagyatottak. . .

Abban pedig senki se bizakodjék, hogy őt az ital nem szedi le a lábáról, mert mind a felsorolt alkoholbetegségek épen úgy utóljérnek azt, a ki „sokat bír“, mint azt, a ki „keveset bír.“ Sokat birni nem azt teszi, hogy a szervezet a szesz kártékony-sága iránt ellentállónak született, mert ilyen nincs;*) sem azt, hogy ellentállóvá lett, mert az ivásban való kitarító gyakorlat mindig az ellenkezőt eredményezi: hanem csak azt jelenti, hogy az agy kábultságát jobban sikerül palástolni. Mondják, hogy a szeszest italok gyártása és kezelése körül foglalkozókat ritkán lehet „berugva“ látni, de a betegpénztári statisztika mutatja, hogy az ilyen munkások nagyobb arányban halnak el alkoholbetegségekben, mint más foglalkozásuk.

Minthogy szervezetünk a természettől szeszfogyasztásra berendezve egyáltalán nincs, ennél fogva a szesz valóban mérsékelt mennyisége is ártalmas. (Magát — persze — mindenki mértékletesnek tartja, a mi az ágyat a maga emberségéből megtalálja.) Hozzá tehetem, hogy a szeszest ital

*) Egyik és a másik közt legfeljebb fokozati különbség van. Dr. F. D.

nagyobb kárt tesz abban, a ki naponta rendszeresen bizonyos közép adagot (még a legszalunképesebb spiczet sem kell megközelíteni) fogyaszt, mint abban, a ki a szeszektől rendszerint tartózkodik, de olykor, esztendőben talán egyszer-kétszer, leiszja magát „a sárga löldig.” Hát egészségi szabálynak — minden népszerűsége dacára — ez sem valami dicséretes.

Elég is lesz már a prédikációból, Kukliné. Hiszen ez a dolog nálunk nem is olyan aktuális.

Eddig azt hittük, de a mint a dolog az idén (hivatalból) jobban szemügyre vetjük, meglehetősen megdöbbenésünkre kitudt, hogy legalább Gyergyó-Szentmiklóson a bevégezett iszákosok száma sem csekély. Ilyeneknek véve olyan kisebb-nagyobb mértékben már züllött egyéneket, a kiknél a nyilvánvaló, utcai részegség sem ritka s a kik már egyik-másik alkoholbetegségben is szenvednek. Sokkal nagyobb azonban azok száma, a kiknek a szesz ital már rendes szükségletévé vált, a kiknek szellemi és testi épségét a szesz már szintén kikezdette, de a kiknél kedvezőbb külső viszonyok a romlást egyelőre türethetően leplezik.

A mi községi lajstromunk szerint a lelkesítőből immár az asszonyok is meglehetősen kiveszik a maguk részét s úgy látszik, hogy vidékünk többi községeiben sem isznak esupa savót, mert italadónk egyedül csak az elmúlt 1900. évben 950000 mohdd kilencszázötvenezer koronával szaporodott.

Milyen szörnyű drágán vásároljuk az erkölcsi és anyagi pusztulást! Bizony szomorúan látjuk, hogy eddig józan, mértékletes székely népünk jó nevét ma-holnap nem érdemli meg. Azt is tudjuk, hogy sem egy, sem ezer ujságezikkely nem térít egyetlen részegest sem a józan életre, de ha eddig a szeszről való sok ferde nézet az orvosoktól eredett és az értelmiség által terjedt, ugyanezt az utat kell vennie a helyes megismerésnek is. Hintsük hát a jó magot, hogy valamikor jó termést várhassunk.

— — A ki megéri!

Az ugy van. Arbores serit agricola, quorum fructus nec viderit unquam.

Dr. Fejér Dávid.

IRODALOM.

„A halotti zsolozsmák és szertartások könyve.” Ára kötve 1 korona 20 fillér, füzve 90 fillér. Tartalma: 1. Halottak napjának előestéjén tartandó ájtatosság. 2. Hajnali óra (Matutinum). 3. Dicséret (Laudes). 4. Libera. 5. Kis gyermek temetése. 6. Az új temető megáldásának szertartása. 7. Függelék: a halotti szent misének némely részei. 8. Más imák és elmékedések. 9. A halotti zsolozsmában előforduló zsolozsmák versben. 10. Gyászénekek. — Kapható Létz János és Társánál Gyergyó-Szentmiklóson.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Halottak napján.** Csend és nyugalom, béke és feledés helye: temető! A lent nyugvók álmát nem zavarja semmi, békén pihennek a hat lábnyi mélységben. Pihennek és felednek. Oly csendes, oly néma minden. Csak a sárgult levelek peregnék időnkint a letarolt hantokra s a dermesztő őszi szél süvölt bñnatosan a sirkeresztek közt. E közben benépesül a temető magánya. Sűrűn hullámszik a tömeg a sírok közt. Ezer meg ezer gyertya és méces gyulad lángra s szórják vakító fényüket az est sötétjébe. Tarka koszorúk halmozódnak az fekete sirkeresztekre és fehér márvány emlékekre. Ájtatos lánykák, busongó asszonyok, panaszos árvák, bánatos anyák, lesújtott özvegyek térdelnek a fagyos hideg földön áhitattal imádkozva: Nyugodjanak békében!

— **Kegyelet.** A helybeli polgári fiúiskola növendékei szép jelét adták kegyeletüknek. A tanári kar vezetése mellett halottak estéjén kivonultak a temetőbe s Kuncz Kornél elhalt igazgató sírjánál gyászdzalt énekeltek. A gyászdal végeztével mostani igazgatójuk intézett a növendékekhez rövid beszédet, melyben a kegyelet-érzés ápolására buzdította őket s a szeretetnél fogva, melylyel elhunyt igazgatójuk iránt visel-

tettek, a sirhant gondozását rájuk bizta. Rövid ima elmondása után szép rendben távoztak a tanulók.

— **A vöröskereszt-egylet gyergyó-szentmiklósi fiókegylete** folyó hó 9-én kezd meg szokásos fillérestéjeit. Az első estélyt Csiky Kálmáné, Kopacz Lukácsné, Dobribán Antalné, Gergely Andorné urnók, továbbá Orel Dezső és Liebl Ede urak rendezik. Hallomás szerint a rendezők nagyszabású előkészületeket tesznek s az estély számos meglepetéseivel igen sikerültnek ígérkezik. Mivel pedig a mostani fiatal urak Terpsichore istennőnek nem valami tulbuzgó hívei, így igen gyakran meg szokott esni, hogy a négyesek egyik-másik tánczosnéra igen gyászszos következményük: a rendezőség ezen a bajon is segíteni kíván azzal, hogy a négyest a táncrendből törölje. Szolgáljon ez vigaszul az aggódó kebleknek, mert ezen az estélyen a négyesek alatt petrezselyemvásár nem tartatik.

— **Választás.** Nehogy megijedjen az olvasó közönség, nem képviselőválasztásról van szó, hanem a folyó évvel lejárt öt törvényhat. biz. tag helyébe lesz a választás, még pedig az ugynevezett felszegi kerületben 3, az alszegi kerületben pedig 2 tag helyébe. A jelöltek száma mind a két kerületben igen nagy s így igen zajos választásnak nézünk elébe. Értesülésünk szerint a felső kerületben Blénesi Albert, Ferenczy István, Simon Balázs, Urmánczy Vertán és Benedek István, az alsó kerületben pedig Páll Venczel, Csergő Gyula, Ferenczy Albert, Bajna András, Todor Antal és Simon Ádám a jelöltek.

— **Meghívó.** A gyergyó-alfalvi állami felső népiskola tanszülete a tanítók háza javára f. hó 16-án a felső népiskola nagytermében közvacsorával és tánczszal egybekötött zártkörű estélyt rendez a következő műsorral: 1. Ének: férfi-quartett. 2. Szaval Veres Anna k. a. 3. Ének-solo: előadja Voith Ferenczné urnő. 4. A bálkirálynő. Vigjáték 1 felvonásban Berczik Árpádtól. Személyek: Füleky Belizár: Imets János ur. Natália, neje: Olajos Farkasné urnő. Jozefin, leányuk: Olajos Mariska k. a. Szabó Elemér: Páll Albert ur. Fodor Thasziló: Voith Ferencz ur. Temesi Laczi: Blénesy Jenő ur. Gyarmathy Pista: Puskás Jenő ur. Keresztesi Ábris: Köllő Ferencz ur. Jean: Horváth Mihály ur. 5. Szaval: Olajos Farkas ur. 6. Népdal-egyveleg: előadja a férfi négyeskar.

— **A brassói rom. kath. főgymnázium** új épületét folyó hó 3-án fogják felszentelni. Ugyanekkor a tanuló ifjuság a tanári kar közreműködésével Szent Imre ünnepélyt tart. A felszentelésen gróf Majláth Gusztáv erdélyi rom. kath. püspök is részt vesz.

— **A kilenczedik osztályorsjáték.** Sohase volt szerencsére olyan nagyon szükségünk mint most. Nagyon időszerű tehát a m. kir. osztályorsjáték kilenczedik sorsjátékának beköszönte. Már nem új intézmény hazánkban az osztályorsjáték, hiszen nyolcz sorsjátéka megkedveltette közönségünkkel, és meggyökerezte a beléje vetett bizalmat. Kifogástalan működése, kezelésének abszolút korektsége, szerencse esélyeinek rendkívül kedvező volta, nyereményeinek sokasága nagysága, a sorsjegyek vásárlását mindenki számára könnyítő osztályrendszer a magy. kir. osztályorsjátékot népszerűvé, sőt egyenesen közzsükségé tették. A most kezdődő IX. osztályorsjáték első osztályára szóló sorsjegyek már kaphatók. Ennek az osztálynak huzását az idén november 21. és 22-én tartják meg.

— **Utóvirágzás.** Gerbulesz Juon, 101 éves gyó-domuki birtokos eljegyezte Czepes Ilonát, zsedánpataki illetőségű 56 éves özvegyet. A hivatalos kihirdetés után örök hűséget fognak egymásnak esküdni.

— **Az agglégény sorsa.** A hol a társasélet nem fejlődött ki teljes virágában, az agglégénynek rossz dolga van. A mig fiatal, csak megjárja valahogy, de ha megvéni és ha öreg korában szerelmes lesz. . . Akkor kezdődik csak a baj. A mi agglégényünk szerelmes. Szegény leányt szeret. Szegény leányt oltár elé vinni egy szegény agglégénynek kész veszedelem! Mit tegyen? Tanácskozik jó barátaival, gyógyító balszámot keres szerelmes szívére. Mindhiába. A józan ész és barátai azt tanácsolják neki, hogy egy szegényből ne csináljon két koldust. Lelkének egyensulya kezd inegni. Már-már lemondani készül az életéről, midőn megjelen előtte szerető anyja képe, kinek ő az egyetlen kenyéradója, támasza. Előtte lebeg imádoztának szerelmes tekintete. A szív szeretőt folyton harcban áll az ész józanságával és ismerősei úgy bánnak vele, mint a kibe csak hálni jár a lélek. Egy napon azután hivatalból sürgős ügyben kéretek lakására. Két ur várta már Minden bevezetés nélkül egy rakás pénzt olvastak le asztalára. Ellenértékül csak a nyerő sorsjegyet kérték Török A. és Tsa bankháza Budapest, V., Váci-körút 4/a.) kikül-

döttel, a kik azért jöttek, hogy a nyereményt kifizessék Anya és fiu örömkönnyezve, egymás nyakába borulnak és épp e pillanatban érzézik a most már szerencsés leányzó is. Az eljegyzésen a vendégek számtalan lelkes pohárköszöntőkben emlékeztek meg a szerencséhezó bankháztól és egyhangulag hangoztatták a beszédek végén: „Eljen a szerencsét hozó Török banház!”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Székely Társaság, Ditró. Későn érkezett. A jelen szám már nyomtatás alatt állott. Jövő számban okvetlen jöni fog. Legjobb sikert kívánunk mozgalmuknak. Ud-vözet!

Többeknek. Hogy vajjon elfogadjuk-e ha lapunkat időnkint felkeresik? Hogyne. Ezer örömmel. Mindig szívesen látunk bárkit, csak a kéziratok legyenek közölhetőek.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Alulírott, Balogh István urtól a folyó év október 19-én elkövetett sértésért, — miután az szándékomon kívül történt — lovagias kötelességemnek tartom a nyilvánosság előtt is bossánatot kérni.

Kelt Ditróban, 1901. október 21-én.

László István.

*) Ezen rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

A pemetefüczukorkának számos utánzata lévén, e helyen legközelebb megjelöljük azon gyógyszerárakat, hol az eredeti RÉTHY-féle készítmény kapható.

Sz. 5054—1901.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Gyó-Remete község határán f. é. október hó 28-án 1 drb 2 éves vörös szőrű, 127 csm. magas jegynélküli **ökör-tinó** felügyelet nélkül találtatott és alulírott községi előjáróságnak átadatott.

A tulajdonos f. évi november hó 8-ig alulírott községi előjáróságnál jelentkezhetik, s tulajdonát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág, nyilvános árverésen el fog adatni.

Kelt Gyó-Remetén, 1901. október 31.

Kénosy Géza,
községi jegyző.

László János,
mbíró.

Sz. 7561—1901. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyó-sztmiklósi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Hitelintézet részvénytársaság végrehajtónak alfalvi Barics Imre elleni végrehajtási ügyében kérelmem következtében, a visszárverés Barics Imréné szül. Ilyés Ágnes késedelmes árverési vásárló ellen és veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett az elért vételár behozatala, valamint 9 K költség erejéig a csik-szeredai kir. törvényszék (a gyó-szentmiklósi kir. járásbíróság) területén lévő, Gyó-Alfalu község határán fekvő, az alfalvi 3411.sz. tjkvben foglalt 1929—1931. 1933 hrsz. a. ingatlanok Barics Imre nevének álló fele részére az árverést 1500 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi november hó 18-ik napján d. e. 9 órakor Alfalu község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX.

t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklós, 1901. évi aug. hó 29-ik napján.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Páll Venczel,
kir. jbiró.

732/1901. szám vh.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. törvényszék 1901. évi 7254. számú végzése folytán a Gyergyói első mezőgazdasági előleg-gylet végrehajtató salamási Rubin Salamon és várhegyi Muszka Demeter végrehajtást szenvedettek ellen 240 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 875 koronára becsült bútorok, szarvasmarha, cséplőgép, lovakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Ezen árverésnek a gy.-szentmiklósi kir. jbiróságnak V. 656/2. 1901. sz. végzése folytán a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap-és felülfoglaltatott követelése erejéig is, a menyinyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Salamás község házában 1901. évi november hó 13-ik napjának d. e. 9 órája, és folytatólag Várhegy község házában leendő megtartása határidőül 1901. évi november hó 13-ik napjának d. u. 2 órája kitűztetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Elsőbbségi igényüket az árverés megkezdése előtt bir. végrehajtónál szóban vagy írásban a törvényes jogkövetkezmények terhe alatt jelentsék be.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Gy.-Szentmiklóson, 1901. évi október hó 27. napján.

Kalmár Ignác,
kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 730—1901. vh.

Árverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. törvényszék 1901. évi 8299. számú végzése következtében a Ditrói Takarékpénztár r. t. cég javára Bángi Árpád és neje Csercsés Mária ditrói lakosok ellen 400 kor. s jár. erejéig 1901. évi okt. hó 1-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 654 koronára becsült bivalyok, széna, sarjuból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Ezen árverésnek a gyó-szentmiklósi kir. jbiróság V. 701—1901. sz. végzése folytán 400 korona tokekövetelés, ennek 1901. évi június hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 100 kor. 02 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Gyó-Ditró község házában leendő fogatosítására 1901. évi november hó 12-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni. Elsőbbségi igényüket az árverés megkezdése előtt bir. végrehajtónál szóban vagy írásban a törvényes jogkövetkezmények terhe alatt jelentsék be.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1901. évi okt. hó 27. napján.

Kalmár Ignác,
kir. bírósági végrehajtó.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XI. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1901. november hó 21. és 22-én tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől.) — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztály-sorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1901. november hó 3-án.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

Az összes 50.000 nyeremény JEGYZEKE.
A legnagyobb nyeremény lezszerencésebb esetben:
1.000,000 korona
1 nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő.	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
1 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
31700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.161.000

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4) "	1.50	"	3.—	"
egy fél (1/2) "	3.—	"	6.—	"
egy egész (1) "	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyereményhuzások már november hó 21. és 22-én lesznek, azannal, de legkésőbb

f. év november hó 21-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa.

BANKHÁZ

BUDAPEST,

Hazánk legnagyobb detoil osztálysorsjáték üzlete.

Főárusítók osztálysorsjáték osztályai:

1. Váci-körut 4.
2. Muzeum-körut 11.
3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti jegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ... korona összegben (utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekben.)) A nemtetsző törlendő.

Pontos czim: _____

B Fogolyán Endre butorkereskedő Sepsi-Szent-György Szabadságtér Fogolyán-ház. A háromszéki műasztalosok készítményeik butorraktára.

U HÁLÓSZOBA, EBÉDLŐ, SZALON és garcon uri szobák berendezése Barock, angol ó-német és magyar stilben állandóan raktáron vannak.

T Nagy választék szalon és futószőnyegekben, selyem, peluche és gyapjuszövetekben. Különféle függönyök és fali képekben.

O Hajlitott és ebédlő-székek. Gyerek kocsik, ablak carnisok. Mindenféle VASBUTOR. Kitűnő varrógépek és zongora gyári raktár.

R

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Nyomatott Gyergyó-Szentmiklóson, Létz János és Tsa könyvnyomdájában, 1901.